

Відгук отримано

Голова спеціалізованої

вченої ради ДФ 26.133.076

д.ф.н., проф Колесник О.С.

10.07.2024 О.С.

Голові спеціалізованої вченої ради
ДФ 26.133.076

у Київському столичному університеті
імені Бориса Грінченка

доктору філологічних наук, професору,
професору кафедри германської філології
Факультету романо-германської філології
Олександрю КОЛЕСНИКУ

ВІДГУК

Офіційного опонента **Кравченко Наталії Кимівни**, доктора філологічних наук, професора, професора кафедри іноземної філології і перекладу Гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету Біоресурсів і природокористування України на дисертаційну роботу **Рязанова Ігоря Геннадійовича «Структурні й стилістичні особливості пісенного тексту в американському репі»**, подану на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 035 Філологія галузі знань 03 Гуманітарні науки.

1. Актуальність дисертаційного дослідження.

Дисертаційне дослідження Рязанова Ігоря Геннадійовича є актуальним завдяки глибокому та багатогранному аналізу корпусу пісенних текстів реп-жанру. Реп-тексти, що вивчалися в ході дослідження, були відзначені премією «Греммі» в категорії «Кращий реп-альбом року». Причиною такого вибору слугував критерій визнання якості та відповідності вимогам реп-жанру поданих текстів на конкурсному рівні, що передбачає використання авторами лексико-семантичних та лінгвостилістичних особливих рис, технік і підходів до створення текстів обраного жанру. Дослідження також включає вивчення аспектів інтертекстуальності та мультимодальності, що сприяють створенню особливої образності текстів реп-пісень. Популярність та стрімкий розвиток жанру зумовлюють актуальність дослідження також і поза контекстом суто лінгвістики, оскільки він має відношення до соціолінгвістики, культурології та ін.

2. Наукова новизна результатів дисертації.

Дисертаційна робота Рязанова Ігоря Геннадійовича на тему «Структурні й стилістичні особливості пісенного тексту в американському репі» демонструє результати ефективного лінгвістичного дослідження пісенних текстів реп-жанру. Глибокий аналіз корпусу реп-текстів дозволив отримати кількісні та якісні дані, що можуть слугувати для подальшого вивчення тематики текстуальності жанру реп, а також сприяти розширенню уявлення про унікальні риси пісенної реп-лірики. Результати дослідження включають підведення підсумків аналізу досягнення образності та концептуальності реп-текстів шляхом використання фоностилістичних, лінгвостилістичних, лексико-семантичних підходів і засобів. Особливої уваги заслуговує аналіз, вивчення та наведення яскравих прикладів вживання мультимодальних й інтертекстуальних технік, що має незаперечну наукову новизну щодо аналізу реп-текстів. Дослідження також аналізує структурні особливості, а також соціокультурну та соціолінгвістичну складову обраних для вивчення реп-текстів.

3. Наукова обґрунтованість результатів дослідження, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Дисертаційне дослідження Ігоря Геннадійовича Рязанова «Структурні й стилістичні особливості пісенного тексту в американському репі» пропонує вичерпні висновки та конкретні результати вивчення й аналізу реп-текстів. Таким чином, обрана методологія дослідження корпусу з 426 текстів реп-жанру є оптимальною та доречною. Результати дослідження є достатньо обґрунтованими, наукові положення детально сформульовані та роз'яснені, висновки та рекомендації подані детально та доступно.

4. Рівень виконання поставленого наукового завдання й оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності.

Результати дисертаційного дослідження Ігоря Геннадійовича Рязанова «Структурні й стилістичні особливості пісенного тексту в американському репі» демонструють високий рівень виконання поставленого наукового завдання. Висновки дослідження підтверджують досягнення мети та відповідають на всі сформульовані автором завдання. Методологія дисертаційного дослідження включає в себе набір методів і підходів, що

забезпечують комплексний підхід до розгорнутого аналізу пісенних текстів реп-жанру.

5. Теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

Теоретична цінність дослідження Рязанова Ігоря Геннадійовича на тему «Структурні й стилістичні особливості пісенного тексту в американському репі» в першу чергу полягає у вдало сформованому наборі методів дослідження. Методологія, яку було використано в ході його проведення, дозволила повноцінно проаналізувати широкий корпус пісенних текстів й отримати конкретні дані. Результати дослідження формують більш конкретне теоретичне підґрунтя в контексті лінгвістичного аналізу ключових особливостей пісенного тексту в американському репі на рівні його структурних і стилістичних якостей. Такі його якості як інтертекстуальність і мультимодальність також мають важливе значення в контексті теоретичних надбань дисертації Ігоря Геннадійовича.

Зважаючи на теоретичну цінність, варто наголосити, що не менш важливим є практичне значення дисертації на тему «Структурні й стилістичні особливості пісенного тексту в американському репі», яке першочергово полягає в чітких статистичних даних, що були отримані в ході дослідження. Отримані та описані автором статистичні дані щодо таких важливих елементів пісенного тексту як, наприклад, види фоностилістичних засобів й кількісні показники їхнього застосування, надають широкі можливості використання цих статистичних даних в ході подальших досліджень пісенного тексту в американському репі та проводити компаративні дослідження між пісенними текстами репу та інших жанрів. Соціокультурний, соціолінгвістичний та інші аспекти пісенного тексту в американському репі також можуть бути предметами подальших досліджень на базі дисертації Ігоря Геннадійовича, що окреслює чіткі перспективи практичного значення роботи автора.

6. Апробація результатів дисертації. Повнота викладу основних результатів дисертації у наукових публікаціях.

Успішність апробації результатів дослідження підтверджено виданням 9 наукових публікацій, що включають статті в фахових журналах та публікації в збірниках наукових конференцій. 3 статті Рязанова Ігоря

Геннадійовича були опубліковані в журналах, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України; 6 публікацій – у збірниках конференцій, з яких одна міжнародна. Усі наукові публікації Рязанова Ігоря Геннадійовича детально розкривають результати дослідження. Зміст апробаційних робіт дослідження безпосередньо розкриває тему дисертації.

7. Структура та зміст дисертації, її самостійність, завершеність, відповідність вимогам щодо оформлення й обсягу.

Дисертацію виконано з дотримання чіткої структури тексту. Викладення матеріалу дослідження та його результатів виконано поступово та відповідно до теми дослідження з підсумками до кожного розділу. Текст і його зміст відповідають вказаній темі «Структурні й стилістичні особливості пісенного тексту в американському репі». Дисертаційне дослідження Рязанова Ігоря Геннадійовича розкриває результати багаторівневого аналізу пісенного тексту в контексті пісенних творів американських авторів. Автор дисертації розглядає пісенний текст не лише з суто лінгвістичної точки зору, але й з урахуванням інтертекстуальних і мультимодальних якостей пісенного тексту. Дослідження Ігоря Геннадійовича виконано успішно та відповідає вимогам оформлення дисертації. Загальний обсяг тексту дослідження – 300 сторінок з врахуванням додатків.

8. Дотримання академічної доброчесності в дисертації та наукових публікаціях. Відсутність академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації.

Згідно документального підтвердження перевірки дисертації на плагіат та експертної оцінки було встановлено, що дисертант Рязанов Ігор Геннадійович виконав своє дослідження самостійно. Текст дисертації та тексти апробаційних наукових публікацій автора були виконані в результаті його незалежної та самостійної роботи. Під час проведення дослідження та укладання тексту дисертації Рязанов Ігор Геннадійович дотримувався правил академічної доброчесності, не вдавався до плагіату, фабрикації або фальсифікації та самоплагіату. Посилання на джерела та роботи інших науковців виконані згідно правил оформлення.

9. Дискусійні положення та зауваження

Дисертаційна праця є багатовимірною, з залученням аспектів, що залишаються дискусійними у сучасній лінгвістиці. Отже, зауваження і побажання викликані саме цим чинником.

1. У практичному розділі є невелика плутанина з маркерами власне інтертекстуальності і символами, метафорами, грою слів, алегоріями (які можуть мати інтертекстуальне підґрунтя, але в багатьох прикладах, що аналізуються, такого підґрунтя немає). Інтертекстуальність представлено просто як аналіз функції інтертекстуальних засобів у розгортанні смислу текстів. Але було б бажано прокласифікувати виявлені засоби на підставі декількох або одного критерію: за типом джерела запозичення; за критерієм структури запозичень, ступеню експлицитності / імпліцитності, або за типами інтертекстуальності / транстекстуальності: власно інтертекстуальність, паратекстуальність, архітекстуальність, метатекстуальність. Остання класифікація особливо важлива, оскільки дозволяє додати науковій стрункості фрагментам дисертації, де аналізуються дуже цікаві явища перетинання і збагачення концептів у межах авторського альбому, особливо концептуального (альбоми Ламара). Там спостерігається метатекстуальність як численні посилання автора на власний предтекст, кругові структури всередині текстів і альбому. Ці «паралельні» тексти дозволяють створити складний та багатовимірний семіотичний простір, в якому один текст інтерпретується через інший чи інші. Паратекстуальність також важлива, оскільки назва окремого тексту або альбому обігрується потім у тексті або у всьому альбомі і і стає концептом-ідеєю, внутрішньою формою всього тексту або сукупності текстів. Прозорою є також гіпертекстуальність, оскільки реп-лірика може залучати пародіювання і висміювання текстів конкурентів реп-виконавця. При висвітленні інтертекстуальності варто було б виділити такі субтипи, як прецедентні феномени, стилізацію, інтертекстуальний переказ, вільне запозичення концептів, алюзії, ремінісценції, з їхнім відмежуванням, прямі і непрямі цитації (у тому числі парафрази), з їх відмежуванням, тавтології тощо. Безумовно, якщо врахувати всі зазначені аспекти, то, зважаючи на всеосяжну інтертекстуальність реп-лірики, можна було б написати окрему працю, але бажано було б зосередитися принаймні на одному аспекті, щоб надати розділу більш прозорої структури.

2. У методологічній частині автор зазначає, що використовуватиме теорію змішування для дослідження того, як слухачі поєднують інформацію з текстів пісень та музики для створення сенсу та розуміння розповіді. Але таке формулювання є занадто узагальненим і не має відношення до теорії і методу концептуального змішування Фоконье і Тернера, який не використовується у праці. Натомість, науковці пропонують чіткий алгоритм аналізу мереж різного типу, який може застосовуватися для креативних метафор у реп-текстах, але, на жаль, не застосовується.

3. У методиці йдеться про застосування у праці теорії концептуальної метафори і теорії ментальних просторів. Але це зобов'язує до методологічної чіткості. Теорія концептуальної метафори пропонує однозначний алгоритм, що дозволяє показати, яким чином сфера-ціль детермінується структурою сфери-джерела, виходячи з базових концептуальних сценаріїв, задіяних у метафорах (Lakoff, 1993, с. 206). Безумовно, такого аналізу у роботі немає і його не може бути, оскільки метафори реп-лірики не конвенційні, а креативні. Теж саме стосується ментальних просторів.

Висловлені зауваження не впливають на високу оцінку актуальності, новизни і результатів дослідження.

10. Загальний висновок про рівень набуття здобувачем теоретичних знань, відповідних умінь, навичок і компетентностей.

У ході проведення дослідження на тему «Структурні й стилістичні особливості пісенного тексту в американському репі» дисертантом було продемонстровано високий рівень знань в області лінгвістики. Продемонстровані Ігорем Геннадійовичем навички використання методології в ході аналізу пісенного тексту на різних його рівнях засвідчують компетентність дисертанта, його освіченість й знання як теоретичних засад лінгвістики, так і вміння використовувати цю теорію на практиці. Відображені в тексті дисертації результати показують високий рівень володіння дисертантом термінологією, а послідовність викладення матеріалу та чітка структура тексту дисертації демонструють високий рівень компетентності автора в його науковій діяльності.

11. Загальна оцінка дисертації й наукових публікацій щодо їхнього наукового рівня з урахуванням дотримання академічної доброчесності та щодо відповідності вимогам.

Дисертаційне дослідження Рязанова Ігоря Геннадійовича відображає детальні результати багаторівневого аналізу широкого корпусу пісенних текстів. Робота містить конкретні приклади, а також розгорнуті пояснення до них, що успішно розкриває проблематику дослідження разом з нюансами структурних і стилістичних якостей пісенного тексту в американському репі, узагальнює ключові елементи текстової складової пісень американських авторів. Дисертація містить конкретні статистичні дані, а також детальні пояснення значення цих даних в контексті розуміння структурних і стилістичних особливостей пісенного тексту в американському репі. Робота дисертанта була виконана на високому науковому рівні із дотриманням академічної доброчесності та правил оформлення тексту дисертаційного дослідження. Апробаційні наукові публікації Ігоря Геннадійовича відповідають темі дослідження. Дисертація повністю відповідає вимогам чинного законодавства.

Дисертація відповідає п. 6-9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. №44 (зі змінами), наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 №40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації», затвердженого Міністерством юстиції України 03.02.2017 за № 155/30023, а автор роботи – Рязанов Ігор Геннадійович – заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 035 Філологія.

Офіційний опонент:

Доктор філологічних наук, професор,
професор кафедри іноземної філології і перекладу
Гуманітарно-педагогічного факультету
Національного університету Біоресурсів
і природокористування України

Наталія КРАВЧЕНКО

Лідиса завздуно
професор з науково-педагогічної
роботи та цифрової трансформації

Олена Ткаченко